

המורה כחבר: השפעה נתפסת של חברות עם מורים בפייסבוק על תחושת קרבה והנעה ללמידה בקרב תלמידים (פוסטר)

רון המר
מכון טכנולוגי חולון
ronenh@hit.ac.il

מור צחייק
מכון טכנולוגי חולון
mor2811@gmail.com

תאיר כהן
מכון טכנולוגי חולון
taircohen213@gmail.com

The Teacher as a Friend: Perceived Perceptions of the Effect of Facebook Friendships With Teachers on the Sense of Closeness and Motivation for Learning Among High-School Students (Poster)

Tair Cohen
Holon institute of technology

Mor Tzchaik
Holon institute of technology

Ronen Hammer
Holon institute of technology

Abstract

The study surveyed 76 junior high and high-school students (ages 13 to 18) who maintain Facebook 'friendships' with their teachers. The questions dealt with the nature of these friendships, students' attitudes toward communicating and sharing personal information with their teachers via facebook, , and whether being facebook 'friends' motivates students to learn and put more effort in their studies. Students' answers reveal that they feel close to their teachers-'friends', yet, not close enough to share personal information with them. Students expressed a lot of respect towards these teachers as well as willingness to partake in their classes. They claim that the 'friendship' motivates them to put more efforts into their studies and to participate more frequently in class.

Keywords: Teacher-student relationships, facebook, motivation to study.

תקציר

מורים רבים מקיימים פעילות חברתית ברשתות החברתיות לצרכים אישיים ומקצועיים, כאשר פעילות זו מלווה בחשיפת פרטים אישיים והתנהלות חברתית לכל דבר (Mazer, Murphy, and Simonds, 2007). כאשר שני הצדדים (מורים ותלמידים) נמצאים במרחב הווירטואלי עולה הסוגיה האם לקיים קשר בין מורה ותלמיד במרחב זה. בישראל הגישה לגבי קיום קשר ברשתות החברתיות, בין מורה לתלמיד הינה שלילית (חוזר מנכ"ל 2011 אתיקה ומוגנות ברשת החברתית) להבדיל מהגישה ההפוכה במדינות כמו אירלנד, בה מערכת החינוך מעודדת מורים לקיום תקשורת, לפי כללים מסוימים, במדיה דיגיטלית כמו רשת חברתית, עם תלמידיהם (The Teaching Council, 2012).

מחקר זה עוסק בעמדות תלמידים כלפי קיום קשר מורה-תלמיד ברשתות חברתיות, וכיצד משפיע אופן השימוש ברשת החברתית על קשרים אלו (השפעה על הערכת המורה, מוטיבציה ללמידה וחשיפה אישית של התלמיד כלפי המורה). המחקר כלל סקר בקרב 76 תלמידים בכיתות ז'-יב', בעלי חשבון פעיל

ברשת חברתית (פייסבוק), אשר מקיימים יחסי 'חברות' עם מוריהם בפייסבוק. נבדקו חמישה נושאים מרכזיים: מהות הקשרים בין תלמידים ומורים ברשת החברתית, עמדת התלמידים לגבי חשיפת מידע אישי וקיום קשר מורה-תלמיד ברשת החברתית (בפייסבוק), תפיסת המורה-החבר בפייסבוק בעיני התלמיד והשפעת קשר בין מורה-תלמיד על המוטיבציה ללמידה.

מניתוח הממצאים עולה כי תפיסת המורה-החבר בפייסבוק הינה חיובית, רוב התלמידים (59% מכלל התלמידים) הצהירו כי הינם מרגישים קרובים יותר למורים החברים שלהם בפייסבוק. בנוסף, מוטיבציית הלמידה בקרב התלמידים מושפעת רבות מן הקשר בין התלמידים למורים בפייסבוק. תלמידים רבים (59% מכלל התלמידים) מצהירים כי החשק ללמידה אצל מורים עולה כאשר אלו חברים שלהם בפייסבוק. כמו כן, השקעת מאמץ בשיעורים של מורים החברים בפייסבוק עולה כאשר מתקיים קשר זה (58% מכלל התלמידים).

יחד עם זאת, רוב התלמידים (55% מכלל התלמידים) מדווחים על תחושת מבוכה כאשר מידע עליהם נחשף למורים בפייסבוק. בנוסף לכך, רוב התלמידים (64% מכלל התלמידים) הביעו אי הסכמה עם ההיגד הבא: "נעים לי לחשוב שהמורה שלי מכיר אותי בהיבט הרגשי" ואילו אחוז קטן ביותר (3% מכלל התלמידים) הסכימו ("מסכים בהחלט") עם היגד זה.

בנוגע לחשיפת המורה בפייסבוק, רוב התלמידים (55% מכלל התלמידים) הסכימו עם ההיגד "זה נראה לי מוזר כאשר המורה כותב סטטוס אישי ומפרסם אותו בפייסבוק", ותלמידים מעטים (12% מכלל התלמידים) דיווחו על חוסר הסכמה עם היגד זה.

לסיכום, יחסי מורה-תלמיד, כפי שנמצא במחקרנו, מושפעים במידה משמעותית מן החברות ברשת החברתית. למרות שהתלמידים מעוניינים ונתרמים מהקשר, הם ביוזמתם שומרים על גבולות, מעדיפים לא לדעת דברים אישיים מדי על המורה ומעדיפים לא לחשוף בפני המורה דברים אישיים מדי משלהם. כאשר קשר זה מתקיים תחת מסגרת ברורה של כללים ומוסכמות נראה שיש לו תרומה לתחושת הקרבה ולהנעה ללמידה של התלמידים.

מילות מפתח: Facebook, קשר מורה-תלמיד, הנעה ללמידה.

מקורות

חוזר מנכ"ל. 2011. סעיף 9.4-10 בחוזר מנכ"ל "אתיקה ומוגנות ברשת החברתית". חוזר מנכ"ל תשעב/4(א), ה' בכסלו התשע"ב, 01 בדצמבר 2011.

Mazer, J. P., Murphy, R. E., & Simonds, C. J. (2007). I'll see you on "Facebook": The effects of computer-mediated teacher self-disclosure on student motivation, affective learning, and classroom climate. *Communication Education*, 56(1), 1-17.

The Teaching Council. (2012). Code of Professional Conduct for Teachers (2nd ed). Maynooth, Ireland: The Teaching Council.